

Solucionari activitats derivació, parasíntesi i composició (Pàgines 26 i 27 del llibre de text)

Act. 2 (pàg. 26)

Gas. A tall d'exemple:

gas + ador

gas + ador + a

gas + a + r

gas + ós

anti + gas

Carn. A tall d'exemple:

a + carn + iss + a + ment

carn + al

carn + al + ment

des + carn + at

carn + et + a

Act. 3, (pàg. 26)

alegre alegrement

moral immoral

foc foguera

groc esgrogueir

llac llacuna

cobrar cobrament

NOM	ADJECTIU	VERB	ADBERVI
			alegrement
	Immoral		
foguera			
		esgrogueir	
llacuna			
cobrament			

alegrement (adverbi) del lexema alegre (adjectiu)

immoral (adjectiu) del lexema moral (adjectiu o nom)

foguera (nom) del lexema foc (nom)

esgrogueir (verb) del lexema groc (adjectiu)

llacuna (nom) del lexema llac (nom)

cobrament (nom) del lexema cobrar (verb)

Act. 4 (pàg. 26)

calç -ot- ets	embarb -uss- ar – se	llarg -ar- ut
crid -an- er	ceba -all- ut	lladr -eg- ot

Act. 5 (pàg. 26)

LEXEMA	PREFIX	INFIX	SUFIX
foguera	pre-		
acord			-ícia
brut		- eg -	-ot
passat	avant-		
an-	alfabet		
giron			- í
plov		- isqui -	- ej(ar)
debil-			- it (ar)

Act. 6 (pàg. 26)

Miniestadi: el prefix aporta informació relativa a la dimensió de l'estadi, petit.

Parisenc: el prefix concreta l'origen de l'individu, natural de París.

Destensar: el prefix marca el cessament en una acció, la d'estar tibant.

Casalot: el sufix aporta valor augmentatiu i pejoratiu a la paraula, que és una casa gran i atrotinada.

Gentussa: el sufix aporta valor pejoratiu a la paraula, gent considerada de la pitjor mena.

— A tall d'exemple:

minibàsquet, minicadena, minigolf, minifaldilla...

arenyenc, canadenc, bisbalenc, sabadellenc...

desfer, descompassar, descompensat, desagradable...

lladregot, abellot, aguilot, antigot...

carnussa, pelussa, menjussa...

Act. 7 (pàg. 26)

licit	parcial	limitat
il·licit	imparcial	il·limitat
perfecte	legítim	exacte
imperfecte	il·legítim	inexacte
mòbil	resistible	possible
immòbil	irresistible	impossible
nat	regular	madur
innat	irregular	immadur

Observem que el prefix in- es queda igual o canvia a il-, ir- o im- en funció de si el lexema comença per n-, l-, r- o m-.

Act. 8 (pàg. 27)

— Els verbs parasintètics són: arraconar, assaborir, enverinar, acomiadar, enfarinar

— Els verbs no parasintètics són: transformar, mesurar, reunir, sobresortir

a (morfema derivatiu, prefix) + racó(n) + ar (morfema flexiu)

a (morfema derivatiu, prefix) + sabor + ir (morfema flexiu)

en (morfema derivatiu, prefix) + verí(n) + ar (morfema flexiu)

a (morfema derivatiu, prefix) + comiad + ar (morfema flexiu)

en (morfema derivatiu, prefix) + farin + ar (morfema flexiu)

Act. 9 (pàg. 27)

Act. 10 (pàg. 27)

guarda-roba: lloc on es guarda la roba.

A tall d'exemple:

TAULA	BONY	DINS	MORT
entaular	abonyegar	endinsar	amortallar
desentaular-se	bonyigar		amortar
	desabonyigar		amortir
			amortitzat
			desamortitzat

Els prefixos utilitzats són en-, des-, a- i els sufixos, -eg(ar), -ig(ar), -all(ar), -itz(ar) -ar i -ir.

ploramiques: persona que plora per no res.

llevataps: instrument que serveix per a treure els taps d'ampolla.

esma perdut: que ha perdut l'esma.

gratacel: edifici d'una alçària molt gran.
ziga-zaga: línia trencada que recorda la Z.
poca-solta: persona informal.
figaflor: bleda.

Act. 11 (pàg. 27)

somiatruites (nom): somia + truites = verb + nom
migdia (nom): mig + dia = adjectiu + nom
aiguaneu (nom): aigua + neu = nom + nom
capficar (verb): cap + ficar = nom + verb
ferrocarril (nom): ferro + carril = nom + nom
curtcircuit (nom): curt + circuit = adjectiu + nom
neteja vidres (nom): neteja + vidres = verb + nom
pit-roig (nom): pit + roig = nom + adjectiu
malnom (nom): mal + nom = adjectiu + nom
milfulles (nom): mil + fulles = adjectiu + nom
camallarg (adj.): cama + llarg = nom + adjectiu

Act. 12 (pàg. 27)

Resposta oberta.

Act. 13 (pàg. 27)

Traçut i forçut.

Activitats Lèxic patrimonial, cultismes, doblats, neologismes i manlleus (Pàgs. 46 i 47)

Act. 1 (pàg. 46)

ÈTIMS LLATINS	MOTS PATRIMONIALS
matre	mare
iuvenjs	jove
constare	constar
bove	bou
manducare	menjar
columba	colom
tabula	taula
apprehendere	apendre

Act. 2 (pàg. 46)

PARTS DEL COS	ANIMALS	OFICIS	CAMP O VEGETALS
<i>digitu</i> > dit	<i>cane</i> > ca	<i>ollariu</i> > oller, ollaire	<i>seminare</i> > sembrar
<i>auricula</i> > orella	<i>capra</i> > cabra	<i>ferrariu</i> > ferrer	<i>arbore</i> > arbre
<i>brachiu</i> > braç	<i>cervu</i> > cérvol		<i>urtica</i> > ortiga
<i>corpu</i> > cos	<i>caballu</i> > cavall		<i>ulmu</i> > om
			<i>ordeu</i> > ordi

Act. 3 (pàg. 46)

ÈTIM LLATÍ	MOT PATRIMONIAL	DERIVAT
<i>filiu</i>	<i>filiu</i>	fillol
<i>iuvene</i>	jove	juvenil
<i>patre</i>	pare	emparellar
<i>pectu</i>	pit	pectoral
<i>lacte</i>	llet	lactant
<i>matre</i>	mare	maternal

Act. 4 (pàg. 46)

ÈTIM LLATÍ	CULTISME	MOT PATRIMONIAL
<i>strictu</i>	estricte	estret
<i>axilla</i>	axil·la	aixella
<i>directu</i>	directe	dret
<i>rotundu</i>	rotund	rodó
<i>miraculu</i>	miracle	mirall

Act. 5 (pàg. 46)

Act. 6 (pàg. 46)

LLAT.	CAT.	CAST.	FRANC.	PORT.	IT.
<i>patre</i>	<u>pare</u>	<u>padre</u>	père	<u>pai</u>	<u>padre</u>
<i>asinu</i>	<u>ase</u>	asno	<u>âne</u>	asno	asino
<i>columba</i>	<u>colom</u>	paloma	<u>colombe</u>	pomba	<u>colomba</u>
<i>ovicula</i>	<u>ovella</u>	<u>oveja</u>	brebis	<u>ovelha</u>	pecora
<i>palea</i>	<u>palla</u>	paja	<u>paille</u>	<u>palha</u>	paglia
<i>facie</i>	<u>faç</u>	<u>faz</u>	<u>face</u>	face	<u>faccia</u>
<i>pinu</i>	<u>pi</u>	<u>pino</u>	pin	<u>pinheiro</u>	<u>pino</u>
<i>fenestra</i>	<u>finestra</u>	ventana	<u>fenêtre</u>	janela	finestra

Act. 7 (pàg. 46)

- *Sonetto*: sonet.
- *Distaccare*: destacar.
- *Attitudine*: actitud.
- *Acquarella*: aquarel·la.
- *Scalinata*: escalinata.
- *Cuccagna*: cucanya.
- *Impattare*: empatar.

Act. 8 (pàg. 46)

- *velis nolis*: tant si vols com si no vols
- *ad hoc*: específica
- *alea iacta est*: ja no hi ha res a fer
- *sine cura*: sense preocupacions, només amb avantatges
- *motu proprio*: per pròpia iniciativa
- *saecula saeculorum*: pels segles dels segles
- *homo homini lupus*: l'home és un llop per a l'home

Act. 9 (pàg. 47)

Els neologismes anglesos s'han generalitzat a totes les llengües per tal com l'anglès és la llengua franca de major ús, emprada en els àmbits tècnic i científic. Ara bé, les llengües europees adopten aquests neologismes en diferent grau i mesura: l'italià presenta una gran permeabilitat a aquestes solucions neològiques angleses, mentre que el francès i el castellà s'hi resisteixen més. Pel que fa al català, ha adoptat neologismes mediatitzats pel castellà, pel seu pes demogràfic i perquè gairebé tots els parlants catalans coneixen el castellà.

La segona resposta és oberta.

Act. 10 (pàg. 47)

Pel que fa als exemples proposats: hashtag (= etiqueta)
smartphone (= telèfon intel·ligent), trending topic (= tema del moment), selfie (= autofoto)...

La part final de l'exercici és de resposta oberta.

Act. 11 (pàg. 47)

Resposta oberta.

Act. 12 (pàg. 47)

Resposta oberta.